

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1KO/18/2019
Identifikačné číslo spisu: 2717204492
Dátum vydania rozhodnutia: 03.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2717204492.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v kompetenčnom senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Cisárovej a sudcov JUDr. Márii Trubanovej, PhD, JUDr. Ľubora Šebu, JUDr. Judity Kokolevskej, JUDr. Nory Halmovej (sudca spravodajca), Mgr. Viliama Pohančeníka a JUDr. Miroslavy Janečkovej, vo veci žaloby žalobcu: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s., Panónska cesta 2, 851 04 Bratislava, proti žalovanému: E. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXX/X, XXX XX G., o zaplatenie 534,71 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 3C/14/2017, na návrh Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, v spore o právomoc medzi Okresným súdom Skalica a Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, takto

rozhodol:

Na prejednanie a rozhodnutie veci je daná právomoc Okresného súdu Skalica.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Skalica dňa 14. júla 2017 domáhal vydania platobného rozkazu, ktorým súd uloží povinnosť žalovanému zaplatiť pohľadávku vo výške 534,71 eur v lehote 15 dní od doručenia platobného rozkazu.
2. Okresný súd Skalica uznesením zo dňa 7. júna.2019 č. k. 3C/14/2017-10 konanie o žalobe zastavil (výrok I.), žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok II.) a zároveň rozhodol o postúpení veci po právoplatnosti uznesenia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (výrok III). V odôvodnení uznesenia okresný súd konštatoval, že nárok žalobcu podľa ním predložených listín a zo žalobcom skutkového vymedzenia v žalobe vznikol z verejného zdravotného poistenia. Právny vzťah, týkajúci sa platenia poistného na verejné zdravotné poistenie preto nemožno zahrnúť pod vymedzenie v § 3 Civilného sporového poriadku (ďalej C.s.p.), teda verejnoprávne vzťahy nepatria do právomoci súdu, ktorý rozhoduje podľa C.s.p. súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci. Ani prechod záväzku z poistenca na dediča, podľa súdu nemení verejnoprávny charakter pohľadávky žalobcu na súkromnoprávny (odsek 17). S poukazom na ust. § 18 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 581/2004 Z.z.“) má podľa súdu právomoc na rozhodnutie veci žalobcu a žalovaného Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Po podporu tohto záveru označil judikáty Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Sž-o-KS 87/03, 6Cdo/102/2011 v zmysle ktorých

nedoplatok na poistnom na zdravotné poistenie je dlhom z práva verejného, pri ktorom poisťovňa vykonáva určitý rozsah správy vecí verejných na základe zákonného zmocnenia. Pri vymáhaní nedoplatkov na poistnom a poplatku z omeškania za jeho nezaplatenie nie je s platiteľom poistného v súkromnoprávnom (obchodnom alebo občianskoprávnom) vzťahu. Skutočnosť, že sporné pohľadávky vznikli ako nedoplatky na plneniach z práva verejného a nie ako pohľadávky z práva súkromného spôsobuje, že ich charakter zostáva trvalo zachovaný a nemôže sa meniť.

3. Uznesenie Okresného súdu Skalica zo 7. júna 2019, č. k. 3C/14/2017-10 nadobudlo právoplatnosť 5. júla 2019. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, po postúpení veci, reagoval na rozhodnutie vo svojom stanovisku doručenom Okresnému súdu Skalica dňa 22.07.2019 a spis súdu vrátil. V stanovisku okrem iného uviedol, že zdravotná poisťovňa sa pri uplatňovaní nároku na poistné na zdravotné poistenie môže obrátiť na úrad len v tom prípade, ak zdravotná poisťovňa dlžné poistné na zdravotné poistenie vymáha, resp. uplatňuje priamo od konkrétneho platiteľa poistného; prostredníctvom úradu, resp. na úrade nemôže zdravotná poisťovňa uplatňovať vzniknutú pohľadávku, pretože dedič nie je v postavení platiteľa poistného, ale v postavení dlžníka, na ktorého prešli záväzky poručiťel'ovho dlhu. Prípisom z 1. augusta 2019 Okresný súd Skalica spis opätovne vrátil s odporúčaním postupu podľa § 10 ods. 2 C.s.p.

4. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej aj ako „navrhovateľ“) následne postupom podľa ust. § 10 ods. 2 C.s.p. predložil spis dňa 10. septembra 2019 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie v spore o právomoc. Uviedol, že predmetom konania 3C/14/2017 je pohľadávka zdravotnej poisťovne voči dedičovi poručiťel'a. Pohľadávka žalobcu síce vznikla titulom nezaplatenia poistného na zdravotné poistenie podľa zákona č. 580/2004 Z.z. ale smrťou poručiťel'a zanikol pasívne legítimovaný subjekt - poistenec a preto jeho záväzky prešli na jeho dediča podľa ustanovení § 460 a nasl. Občianskeho zákonníka. Podľa jeho názoru, ide o vec patriacu do právomoci súdu z dôvodu, že zdravotná poisťovňa si uplatňuje pohľadávku voči dedičom podľa § 470 Občianskeho zákonníka. Poukázal na to, že navrhovateľ rozhoduje podľa § 77a zákona č. 581/2004 Z.z. a podporne v správnom konaní o pohľadávkach na poistnom na zdravotné poistenie voči platiteľom poistného zdravotnej poisťovne a nie voči ich dedičom, pričom v konaní aplikuje zákon č. 580/2004 Z.z. a zákon č. 581/2004 Z.z., nie však ustanovenia Občianskeho zákonníka o prechode dlhov poručiťel'a na dedičov a rozsahu dedičovej zodpovednosti za tieto dlhy. Mal za to, že žaloba bola podaná na vecne a miestne príslušnom súde, do právomoci ktorého patrí prejednať pohľadávky veriteľ'a voči dedičom poručiťel'a, pričom pozornosť kompetenčného senátu upriamil na Stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2016, sp. zn. Snj 39/2014.

5. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súd príslušný na rozhodnutie sporov o právomoc podľa § 11 ods. 1 C.s.p. po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že rozhodovanie o uplatnenom nároku patrí do právomoci súdu. Na odôvodnenie uvádza nasledovné:

6. Zjednotenie výkladu v otázke kompetenčného konfliktu o prejednanie a rozhodnutie sporu o uspokojenie dlhu voči dedičovi - poistné na zdravotné poistenie - uskutočnilo správne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v Stanovisku z 26. apríla 2016 sp. zn. Snj 39/2014. V stanovisku sa uvádza: „Ak zdravotná poisťovňa, resp. postupník (§85g ods. 1 zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) uplatňuje nárok na uhradenie dlhu poručiťel'a na poistnom [§ 85g ods.2 písm. a) a b) zákona č. 581/2004 Z. z o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov] a návrhom sa jeho splnenia domáha voči dedičovi, na rozhodnutie o takom návrhu je daná právomoc súdu v konaní podľa prvej až štvrtej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Súd sa v konaní o takom návrhu musí vysporiadať s otázkou, či návrhom uplatnený dlh poručiťel'a je vymáhateľný, teda či voči nemu bol vydaný právoplatný výkaz nedoplatkov [§ 17a ods. 5 a 10 zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákona č. 718/2004 Z.z.) v znení neskorších predpisov] alebo právoplatný platobný výmer (§ 77a ods. 8, § 85h ods.3 zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)“. Uvedené stanovisko bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 36/2016. Rovnaký záver bol vyjadrený aj v rozhodnutiach 1 Rks 7/2019 z 15. mája 2009 a 9 Rks 1/2013 z 24. apríla 2013, 10 Rks 1/2015 z 28. októbra 2015.

7. Závery prijaté v uvedenom stanovisku správneho kolégia najvyššieho súdu sú plne aplikovateľné aj v prejednávanej veci. Ako je zrejmé z obsahu spisu predmetom sporu v danej veci na základe návrhu žalobcu na vydanie platobného rozkazu zo dňa 7. júla 2017, doručenom Okresnému súdu Skalica dňa 14. júla 2017, je pohľadávka žalobcu voči dedičovi poručiťa. Podľa tvrdení v žalobe pohľadávka žalobcu voči poručiťovi vznikla titulom neuhradenia poistného na verejné zdravotné poistenie v zmysle zákona č. 580/2004 Z.z. v platnom znení, bola prihlásená do dedičského konania po poručiťke C., zomrelej X. novembra XXXX., bola zahrnutá do súpisu pasív dedičstva a podľa výsledku rozhodnutia o dedičstve z 27. apríla 2016 sp. zn. 7 D/106/2015, dedičstvo po poručiťke nadobudol žalovaný. Žalobca si uplatňoval v tomto konaní pohľadávku voči dedičovi poručiťa podľa ustanovenia § 470 Občianskeho zákonníka.

8. Kompetenčný senát v zhode s názorom navrhovateľa má za to, že právny vzťah, z ktorého je nárok na úhradu dlhu poručiťky voči dedičovi, je súkromnoprávnym (občianskoprávnym) vzťahom. Smrťou poručiťky zanikol jeho verejnoprávny vzťah, pretože zo žiadneho predpisu nevyplýva, že dedičia sú právnymi nástupcami poistenca ako subjektu verejného zdravotného poistenia. Smrť poručiťky (platiteľa poistného) je právna skutočnosť, ktorá má za následok v zmysle ust. § 460 v súvislosti s ust. § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka vznik povinnosti dedičov uhradiť dlhy poručiťa z pohľadávky predpísanej poručiťovi právoplatným výkazom nedoplatkov alebo právoplatným platobným výmerom. Táto povinnosť je obsahom právneho vzťahu medzi veriteľom a dedičom, ktorý vznikol v dôsledku dlhu a uvedenej právnej skutočnosti, t.j. dedenia a tento vzťah má súkromnoprávnu (občianskoprávnu) povahu. O verejnoprávny vzťah by v danom prípade mohlo ísť len vtedy, ak by bol takýto nárok voči dedičom výslovne predmetom úpravy podľa zákona č. 581/2004 Z.z.

9. S poukazom na vyššie uvedené uzatvára kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že na rozhodnutie o nároku na uhradenie dlhu poručiťa na poistnom (§ 85g ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) ktorého splnenia sa zdravotná poisťovňa domáha voči dedičovi, je daná právomoc súdu v konaní podľa Civilného sporového poriadku.

10. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 7:0 (ustanovenie § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.